

Bitr. tillsynschef Susanne Kaevergaard

Beslut i ärende om omprövning

Riksåklagarens beslut

Jag ändrar inte mitt tidigare beslut.

Bakgrund

I juni 2014 gjorde [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] en anmälan om brott till Internationella åklagarkammaren Stockholm. Enligt anmälan sitter den svenska medborgaren Dawit Isaak fängslad på okänd ort i Eritrea sedan den 23 september 2001. Anmälan avsåg brotten påtvingat försvinnande, tortyr och brott mot mänskligheten gentemot Dawit Isaak. De personer som anmäldes var Eritreas [REDACTED], [REDACTED] (sedan 2007, dessförinnan [REDACTED] och [REDACTED] samt [REDACTED], som också angavs vara [REDACTED].

En åklagare vid Internationella åklagarkammaren Stockholm beslutade den 11 juli 2014 att lägga ned en av polisen inledd förundersökning om grov misshandel och olaga frihetsberövande av Dawit Isaak samt att inte inleda förundersökning om brott mot mänskligheten eller andra brott riktade mot honom.

Efter att beslutet begärts överprövat beslutade en överåklagare vid Utvecklingscentrum Stockholm den 1 oktober 2014 att inte ändra detta.

Efter en begäran om överprövning av överåklagarens beslut beslutade jag den 25 mars 2015 att inte ändra det beslutet. I skälen för beslutet konstaterade jag att det utifrån de aktuella brottsmisstankarna och tänkbara möjligheter att vidta utredningsåtgärder fanns förhållandevis starka skäl att inleda förundersökning i och för sig. Efter att ha inhämtat upplysningar från Utrikesdepartementet i ärendet gjorde jag dock bedömningen att ett beslut att inleda förundersökning skulle riskera att minska möjligheterna att få Dawit Isaak frigiven. Eftersom intresset av att brottsligheten mot Dawit Isaak upphörde fick anses väga tyngre än intresset av att då inleda förundersökning, fann jag att beslutet skulle stå fast.

██████████ och ██████████ har nu gjort en förnyad anmälan om brott riktade mot Dawit Isaak. De har hänvisat till den tidigare anmälan i ärendet och därutöver anfört bland annat att det nu gått ytterligare tid sedan Dawit Isaak fängslades, att två av de personer som den ursprungliga anmälan riktades mot har besökt Sverige under 2016 samt att FN:s undersökningskommission för mänskliga rättigheter i Eritrea i en rapport från juni 2016 hävdade att det finns bevis för att stats-, militär- och partiledningen i Eritrea begår brott mot mänskligheten och uppmanat enskilda stater att agera mot förövarna.

Eftersom den förnyade brottsanmälan innebär att mitt beslut den 25 mars 2015 begärs omprövat, har ärendet överlämnats till mig.

Skälen för beslutet

Sedan det förra beslutet fattades har det inte skett någon förändring när det gäller brottsmisstankarna som sådana eller de grundläggande möjligheterna att vidta utredningsåtgärder med anledning av dessa. Därför kvarstår bedömningen att det finns förhållandevis starka skäl att inleda förundersökning i och för sig.

Vad som uttalats i rapporten från FN:s undersökningskommission för mänskliga rättigheter i Eritrea kan sägas ge ytterligare stöd för den bedömningen. Rapporten har nu lagts fram för och behandlats av FN:s råd för mänskliga rättigheter. Rådet har i en resolution uttalat sig skarpt mot Eritrea i ett flertal avseenden. Resolutionen tar dock inte upp hur Sverige eller andra länder bör agera i enskilda fall, som Dawit Isaaks.

Frågan är om det finns någon omständighet som bör medföra att en förundersökning, trots skälen för en sådan, inte ska inledas. Som jag har redogjort för i mitt tidigare beslut måste när det gäller att vidta åtgärder med anledning av misstanke om brott utomlands lämplighetsavvägningar göras i större utsträckning än om misstanken avser brott i Sverige. Detta följer bland annat av det förhållandet att det som huvudregel krävs tillstånd från regeringen för att kunna väcka åtal för brottslighet utomlands.

Lämplighetsavvägningen i detta fall tar sikte på om det skulle kunna innebära skada för Dawit Isaak att en förundersökning inleds. Den brottslighet som Dawit Isaak misstänks vara utsatt för innefattar ett frihetsberövande som måste antas fortfarande pågå. Utrikesdepartementet har vidtagit åtgärder för att försöka få frihetsberövandet att upphöra. Grunden för mitt förra beslut var att det skulle minska möjligheterna för Utrikesdepartementet att nå framgång med dessa åtgärder om en förundersökning inleddes.

Såsom framhållits av anmälarna har det nu förflutit mer än ett år sedan mitt förra beslut utan att Dawit Isaak har frigetts. Jag har därför på nytt begärt att få information från Utrikesdepartementet i ärendet. Av den information som

Utrikesdepartementet har lämnat framgång att departementets ansträngningar för att få Dawit Isaak frigiven fortsätter samt att det skulle minska möjligheterna att nå framgång i det arbetet om en förundersökning nu inleds. Jag gör liksom vid mitt förra beslut bedömningen att denna information bör beaktas vid avvägningen om en förundersökning ska inledas eller inte.

De åtgärder som står till rättsväsendets förfogande när det gäller att ingripa mot pågående brott utomlands har begränsad räckvidd. Det gäller särskilt i fall där det kan antas att den främmande staten inte kommer att medverka. Även om det skulle visa sig att förhör kan hållas med personer i Sverige och att straffprocessuella tvångsmedel kan beslutas är ändamålet med åtgärderna att utreda och om möjligt lagföra redan begångna brott. Utredningsåtgärder av detta slag kan inte vidtas i syfte att framtvinga ett visst beslut i det främmande landet. I detta fall tillkommer den information som har lämnats av Utrikesdepartementet och som innebär att en förundersökning tvärtom skulle minska möjligheterna att Dawit Isaak frigives.

Sammantaget gör jag, utifrån den information som jag har tillgänglig i ärendet, bedömningen att ett beslut om att inleda en förundersökning under rådande förhållanden inte skulle vara förenligt med intresset av att få frihetsberövandet av Dawit Isaak att upphöra. Det intresset måste anses väga tyngre än intresset av att utreda och om möjligt lagföra redan begångna brott.

Det finns därför inte skäl att nu ändra mitt tidigare beslut.

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad, riksåklagaren Anders Perklev, efter föredragning av biträdande tillsynschefen Susanne Kaevergaard. I ärendets handläggning har även tillsynschefen Per Lindqvist deltagit.

Anders Perklev

Susanne Kaevergaard

Kopia för kännedom till:
Internationella åklagarkammaren Stockholm
Utvecklingscentrum Stockholm